

بررسی اثبات کذب بودن سوگند در حقوق ایران و فرانسه

سیدمصطفی محقق داماد،^۱ حانیه ذاکری نیا^۲

(تاریخ دریافت مقاله: ۱۳۹۱/۷/۲۸ - تاریخ پذیرش نهایی: ۱۳۹۲/۳/۴)

چکیده

در دادرسی‌های حقوقی، با فقدان بینه از سوی مدعی، چنانچه سوگند تحت شرایط خود اداء گردد، قاطع دعوا و موجب سقوط ادعای مدعی است. حال اگر پس از صدور حکم قطعی ثابت گردید که سوگند به دروغ یاد شده است، در فقه با مشکل حرمت نقض حکم حاکم، و در حقوق ایران و فرانسه با ایراد اعتبار امر قضاوت شده روبه‌رو خواهیم بود. برداشت مشهور فقها از روایات این است که سوگند مدعی علیه تمام حقوق مدعی را نسبت به مال مورد منازعه ساقط می‌نماید؛ لیکن مدعی علیه با اتیان سوگند کذب، تعهد طبیعی به رد مال مورد منازعه را به مدعی دارد. در صورت اقرار حالف به دروغ بودن سوگند خود، تعهد حقوقی رد مال را خواهد داشت و تمامی حقوق مدعی نسبت به مورد ادعا، از جمله حق طرح مجدد دعوا برمی‌گردد. در حقوق فرانسه، اعلام کذب بودن سوگند پس از صدور رأی، از جهات اعاده‌ی دادرسی به‌شمار می‌رود که در حقوق ایران نیز می‌توان سوگند دروغ را مصداق حیل و تقلب، و از جهات اعاده‌ی دادرسی برشمرد.

کلید واژه‌ها: سوگند کذب، یمین فاجره، اقرار حالف، ایراد اعتبار امر قضاوت شده، اعاده‌ی دادرسی، تعهد طبیعی، حیل و تقلب، تقاض.

۱. رئیس گروه حقوق اسلامی دانشگاه شهید بهشتی.

۲. دانشجوی دکتری حقوق خصوصی دانشگاه قم